

ساخت‌نامهٔ موزه‌ها (۳) - شناخت و مبانی (۱)

موزه‌خوانی

رضا میری نژاد

دیباچه: سید محمد بهشتی

آشارسات ایران نگار

تهران

[illegible]

ساخت‌نامه موزه‌ها (۳) - شناخت و مبانی (۱)

موزه خوانی

ذیباچہ: سید محمد بہشتی

ویرایش: عبدالله مؤذن زاده، مهران غلامی
خوشنویسی به نام خدا... استاد رسول مرادی
ترجمه چکیده انگلیسی: دکتر فؤاد نجم الدین
امور هنری و طراحی جلد: وحید روزبهانی؛ آتلیه نشر ایران نگار

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شماره کتاب شناسی ملی ایران: ۵۴۰۲۰۶۲

انتشارات ایران نگار

شماره ۷، واحد ۷

ICOM
کمیته ملی موزه‌های ایران

GANJINEH NAGHSHE JAHAN

③ همه حقوق محفوظ است.
تحت پوشش «قانون حمایت حقوق مؤلفان و
مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۱ دی ۱۳۳۸
و همه اصلاحات و افزوده‌های بعدی آن».

فهرست

۷ پیشگفتار

۹ دیباچه

۱۳ فصل نخست (مقدمه):

۱۵ نشانه‌شناسی درآمدی بر خوانش موزه

۱۶ فصل دوم: موزه‌خوانی

۱۷ موزه جهان نشانه‌ها

۵۱ موزه‌های شدن از منظر موزه‌خوانی

۵۵ اثر بسته و اثر باز در موزه

۷۵ فصل سوم: نمونه‌های موردی

۷۷ موزه‌خوانی به مثابه رمات موزه هنرهای معاصر

۸۱ خوشنویسی از کار کرده‌ی متن تا موزه‌ای شدن

۹۷ نقش نام و جست‌وجوی هویت در موزه‌های تاریخی

۱۰۳ بازی نشانه و متن در آینه‌ی معاصر

۱۱۱ موزه‌خوانی آثار هنری کتابخانه و موزه ملی ملک

۱۱۷ معماری به روایت هیتلر و دیگران

۱۲۱ راهنمایی موزه از منظر موزه‌خوانی

۱۲۵ نشستن به روایت موزه‌ای

۱۲۹ بازخوانی پتلوپه به روایت معاصر

۱۳۳ شیرهای پرویز تناولی

۱۳۶ منابع و پژوهش‌ها

5-14 چکیده انگلیسی

پیشگفتار

موزه نه در ساحت یک محصول بلکه در ساحت نهادی که می‌تواند پیوسته تولید پدیده‌های فرهنگی کند، ابره‌ای است که می‌تواند مورد خوانش، نقد، و تفسیر قرار گیرد. این موضوعی است که سال‌ها دغدغه ذهنی‌ام بوده است و اینکه موزه چگونه می‌تواند به شاکله خاص خود خوانش یا نقد دست یابد. پرسشی که همواره پرسیده‌ام و یکی از پاسخ‌ها دستیابی به یک روش علمی ساختارمند برآمده از نظام موزه‌ای بود؛ نظامی که به دلیل درگیری‌های اجرایی و سنت‌های ریشه‌دار، پیدایش آن کمتر به وجود آمده است و مطالعات موزه‌شناسی هم به همان انت‌ها منتهی شده است. برای من که عادت ذهنی‌ام شده است حوزه‌های مختلف فکری را به هم می‌زنند، همواره در آشنایی با هر نگرشی، آن را زاویه دیدی به موضوع موزه قرار داده‌ام تا آشنایی تازه‌ای از آن دست یابم. آشنایی‌ام با نشانه‌شناسی، گفتمان و چند حوزه دیگر در سال‌های گذشته و تطبیق آن با موزه‌شناسی سبب به وجود آمدن پرسش‌هایی شد که چند موزه‌شناس را شکل داد. موزه‌خوانی نخستین حوزه مطالعاتی‌ای است که طی همین سال‌ها سعی کردم با نوشتارهایم مطالعه بینارشته‌ای این حوزه را تجربه کنم؛ اگرچه برخی از مطالب این کتاب را سال‌ها پیش‌تر نوشته‌ام اما به دلایلی چاپ نکردم. این نخستین کتاب است که به یکی از پنج حوزه مورد نظرم می‌پردازد. امید که نقد و همراهی علاقه‌مندان این حوزه‌ها بتواند رامنشانی من را در این مطالعات باشد.

این کتاب در سه فصل تدوین شده است؛ فصل نخست درباره مبانی نشانه‌شناسی است. فصل دوم به مطالبی اختصاص دارد که به مفاهیم موزه‌خوانی و درگیری‌های خوانش در موزه می‌پردازد. در فصل سوم نیز مصداق‌هایی، اعم از عناصر موزه‌ای تا مابین گاه‌های موزه‌ای، از منظر موزه‌خوانی تحلیل شده‌اند که برخی از مطالب آن پیش‌تر در نشریات و وب‌سایت‌هایی منتشر شده‌اند.

آغاز کتاب را جناب مهندس سیدمحمد بهشتی به مقدمه خود آراستند که از لطف‌شان سپاسگزارم. در این مسیر چند ساله از گفتارهای آقای دکتر فرزانه سجودی بسیار بهره گرفته‌ام و از هم‌فکری‌های دوستانم آقایان بهرننگ ذوالفقاری، بنیامین انصاری‌نسب و آقای دکتر فؤاد نجم‌الدین در ترجمه بخش انگلیسی کتاب و یاری آقای دکتر سجاد باغبان ماهر و خانم فرزانه دوستی تشکر می‌کنم، همچنین سپاسگزار تلاش‌های دوست عزیزم آقای مهران غلامی مدیر انتشارات ایران‌نگار هستم.

رضا دبیری‌نژاد

پاییز ۱۳۹۷ خورشیدی